

ANASAY

3 Aylık Ulusal Hakemli - Süreli Dergi -Yıl:3 – Sayı:8 - Mayıs 2019

koynunda büyüdüük

Esik Kurganı'ndan

ANASAY

---

3 Aylık Ulusal Hakemli - Süreli Dergi - ISSN 2587- 2001 e-ISSN 2618-6187

İÇİNDEKİLER

Eyüp KUL.....	11
1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŞI (93 HARBİ) SONRASI ÜSKÜP'E GELEN MUHACİRLERİN DURUMU (1877-1885)	
<i>STATE OF MIGRANTS WHO WENT TO SKOPJE AFTER THE OTTOMAN-RUSSIAN WAR IN 1877-1878 (THE '93 WAR)</i>	
Kadir ŞAHİN	43
CEND ŞEHİRİ VE MOĞOL HÂKİMİYETİ	
<i>CEND CITY AND MONGOL HEGEMONY</i>	
Dilara BAHTİYAR SARI - Gülbahar Nilüfer TETİK	73
GASTRONOMİ TURİZMİ KAPSAMINDA BULGARİSTAN GÖÇMENLERİNİN YEMEK KÜLTÜRÜ	
<i>FOOD CULTURE OF BULGARIAN IMMIGRANTS WITHIN THE CONTEXT OF GASTRONOMY TOURISM</i>	
İlyas KAYAOKAY.....	89
MEDİNE KADISI AHMED RÂŞİD'İN YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLERİ	
<i>AHMAD RASHID WHO MADE THE MUSLIM JUDGE IN MEDINA UNPUBLISHED POETRY</i>	
Yakup ŞAHİNİR	107
MOLLA GÜRANİ'DEN ŞEYH AKŞEMSEDDİN'E FETHİN HOCALARI: 1432-1453	
<i>HODJAS OF CONQUEST FROM MOLLA GURANI TO SEYH AKSEMSADDIN: 1432-1453</i>	

Şükrü ÜNAR..... 147

ATATÜRK DÖNEMİ'NDE ESKİ ESERLERİN KORUNMASINA YÖNELİK YAPILAN HUKUKİ DÜZENLEMELER

THE LEGAL ARRANGEMENTS MADE IN THE ATATÜRK PERIOD FOR THE PROTECTION OF THE OLD WORKS

Miraç KADIOĞLU - Necmiye TUTAR 163

TÜRKİYE'NİN KENDİNE HAS YUMUŞAK GÜÇ YÖNTEMİ OLARAK SAĞLIK YARDIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

THE EVALUATION OF HEALTH-RELATED AIDS AS THE TURKISH TYPE SOFT POWER METHOD

TÜRKİYE’NİN KENDİNE HAS YUMUŞAK GÜÇ YÖNTEMİ OLARAK SAĞLIK YARDIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

THE EVALUATION OF HEALTH-RELATED AIDS AS THE TURKISH TYPE SOFT POWER METHOD

DOI: 10.33404/anasay.564875

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article

Miraç KADIOĞLU* - Necmiye TUTAR **

ÖZET

Küreselleşme ile başlayan dönüşüm sürecinde devletlerin dış politika söylemleri de değişmeye ve dönüşmeye başlamıştır. Devletlerin dış politikasında sık sık dile getirdikleri “yumuşak güç” kavramının her ülke için farklı bir anlamı ve farklı bir karşılığı olduğu varsayımından hareketle, eğitim ve sağlık gibi iki önemli alanın Türkiye için önemli bir yumuşak güç unsuru olması, özellikle Sahra altı Afrika’ya yönelik yaklaşımlarda etkisini göstermektedir. Sahra altı Afrika’sına yönelik sağlık ile ilgili faaliyetlerin yoğunlaştığı ülkeler olan Somali, Sudan, Nijer, Senegal ve Benin’de Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Sağlık Bakanlığı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının kurumsal olarak yada işbirliği içerisinde gerçekleştirmiş oldukları sağlık ile ilgili yardımların maliyetleri incelenmiş ve söz konusu ülke ile olan ekonomik ilişkileri karşılaştırılmıştır. Neticede yardımların yoğunlaştığı ülkeler

¹- Makale Geliş Tarihi: 14. 05. 2019 Makale Kabul Tarihi:16. 05. 2019

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Programı, mirac.kadioglu@sbu.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-1902-4494>

** Yeditepe Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Doktora Programı, necmiye.tutar@sbu.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-6820-9685>

ile olan ekonomik ilişkilerin daha iyi bir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu yumuşak gücün etkin ve verimli kullanılabilmesi için söz konusu yardım faaliyetlerinin geliştirilmesi önerilebilir. Fakat bu maliyeti yüksek bir öneri olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Türkiye'nin Sağlık Yardımları, Sahra altı Afrika

ABSTRACT

Foreign policies of the states have been started to be transformed with the transformation process triggered by the globalisation. With the assumption of that the soft power, which is frequently expressed in the states' foreign policies, has different meanings for each country, the two critic areas like education and health as important soft power factors of Turkey demonstrate impacts on the attitudes especially towards sub-Saharan Africa. The costs of health-related aids in Somalia, Sudan, Niger, Senegal and Benin, where the health-related aids & activities of Turkey concentrated the most in sub-Saharan Africa, by TİKA, Turkish Ministry of Health, The University of Health Sciences and several non-governmental organisations has been investigated and the economic relations between Turkey and related countries have been compared. As a result, it is observed that the economic relations are relatively better in the countries those have more concentrated health-related aids by Turkey. Hence, it can be recommended to improve such aids and activities to exploit this kind of soft power effectively and efficiently. However, this will be a high-cost recommendation.

Key Words: Soft Power, Turkey's Healths Aid, Sub-Saharan Africa

1. Giriş

Güç kavramı dünya siyasetinde egemen bir kavramdır. Yıllar boyunca birçok ülke ekonomik ve askeri güçlerini kullanarak hakimiyet kurmuşlardır. Küreselleşme ve bilgi teknolojilerinde ki gelişmeler, sert güç kavramını ve bu gücün kullanımıyla ilişkili etkileri daha yumuşak yaklaşımlara evrilmesine sebep olmuştur. Bu yeni gelişmelerin ortaya çıkmasıyla, devletler, diğer devletlerle olan ilişkilerinde karşılıklı çıkarlarını maksimum seviyeye çıkarmak amacıyla yeni dış politika araçları oluşturmuşlardır. Yeni nesil politikalar zorlama yerine çekicilik ve ikna yolunu seçme şeklinde formüle edilmiştir. Yumuşak güç, özünde, başkalarının davranışını cazibe yoluyla etkilemeyi içermektedir. Eğitim ve sağlık faaliyetleri bu cazibenin en temel iki yolunu oluşturmaktadır. Türki-

ye'nin güvenlik merkezli bir dış politika yöneliminden daha yumuşak dış politika yaklaşımlarına doğru geçişi tam da bu noktada önem arz etmektedir. Türk dış politikasının dönüşüm sürecini özellikle Afrika'yı göz önünde bulundurarak incelemek oldukça önemlidir.

Bu çalışma, Türkiye'nin Sahra altı Afrika'daki yumuşak güç kullanımını ve yumuşak güç uygulamalarının ekonomik etkilerini incelemektedir. Bu bağlamda, söz konusu çalışma, her ülkenin kendine has özellikleri ile yumuşak güç içeriğini oluşturduğu varsayımına dayanarak, Türkiye'nin kendine özgü yumuşak güç içeriğinin ne olduğunu sorgulamaktadır. Bu kapsamda Türkiye'nin sağlık alanında yaptığı yardım(severlik) faaliyetlerinin kendine has bir yumuşak güç unsuru olma potansiyeli ve söz konusu yardım faaliyetlerinin iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilere etkisi değerlendirilmektedir.

Çalışmada Türkiye'nin Sahra altı Afrika'da çeşitli kurumları ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla sağlık alanında gösterdiği faaliyetler en fazla faaliyet gösterdiği beş ülke özelinde derlenmiştir. Yapılan faaliyetlerin ekonomik etkilerini anlamak amacıyla söz konusu beş ülkenin en fazla ithalat yaptığı ülkeler araştırılmıştır. Buna göre Somali ve Sudan'da yapılan faaliyetler etkili olmuş ve Türkiye söz konusu ülkelerin en fazla ithalat yaptığı ülkeler arasında yer almıştır. Ancak Senegal, Nijer ve Benin'de yapılan faaliyetler ekonomik ilişkilere yansımamış ve dolayısıyla Türkiye bu ülkelerin ithalat yaptığı ülkeler arasında yer alamamıştır.

2. Yumuşak Güç ve Türk Dış Politikası

Yumuşak güç, Siyaset Bilimci Joseph Nye tarafından geliştirilen bir konsepttir. Zorlama, askeri güç veya ekonomik yaptırımlar yerine cazibe ve ikna etme yoluyla diğerlerini etkileme ve ulusal çıkarlara ulaşma yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Nye, 2004: 12). Yumuşak güç, bir ülkenin ulusal fikrinin ve küresel dünyadaki misyonunun ne olduğunu ifade etmektedir.

Türkiye'nin dış politikası son birkaç on yılda değişiklik göstermiştir. 1990'larda çoğunlukla askeri güce dayalı olan Türk dış politikası 2002'de Adalet ve Kalkınma Partisi'nin gelişi ile yeni bir döneme girmiştir. Soğuk Savaş sonrası savaşçı pozisyon yumuşak bir güce evrilmiş ve bölgedeki militaristlik bakış açısı yerini diplomasi, ticaret ve kültürel angajmana bırakmıştır. Türkiye Orta Doğu'daki hemen hemen tüm ülkelerle yakın siyasi, ekonomik ve kültürel bağlar geliştirmiştir ve bölgesel bir süper güç olma yolunda ilerlemektedir. Türk Dış Politikasında meydana gelen değişiklikler, Afrika ülkeleriyle olan ilişkileri

de iyileştirmiştir. 1998 yılında Türkiye'nin Afrika Eylem Planı hazırlanmış ve uzun süreli problemlerin çözülmesi ve siyasi, ekonomik ve kültürel iş birliklerinin geliştirilmesi amacıyla Afrika'da Türk diplomatik temsilcilikleri ve yeni elçilikler açılmıştır. Eylem planı aynı zamanda ekonomik yatırımlar, ticari ilişkiler ve özel bir yardım fonu oluşturulması gibi yumuşak güç stratejileri içermektedir. Bu bağlamda, son on yılda, yumuşak güç stratejisinin bir parçası olan yardımlar, Türkiye'nin genel dış politikasındaki ve özellikle de Afrika politikasının en güçlü unsurlarından biri olmuştur. Türkiye İş birliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA), Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bilimleri Üniversitesi gibi resmi kurumlar ile çeşitli sivil toplum kuruluşları halihazırda Afrika'da, Türkiye'nin Afrika'ya yönelik kalkınma yardımının bir parçası olarak, Afrika'nın çok çeşitli yerlerinde faaliyet göstermektedir. İnsani yardım ve ekonomik gelişme konusundaki politik söylemlerin çoğunun arkasında, Türkiye'nin uluslararası politikada uzun vadeli bir yönelimi planlamaktadır. Türkiye, sonunda ekonomik müttefiklerini çeşitlendirmede yol açabilecek bir dış politika izlemeye başlamıştır. Türkiye, Afrika'ya açılma gibi çabalarla geleneksel Avrupa ve Rus ticaret ortaklarına ekonomik bağımlılığın azaltılmasını hedeflemiştir.

3. Veri ve Metot

Çalışmanın verileri TİKA, Sağlık Bakanlığı ve çeşitli STK'ların faaliyet raporlarının derlenmesi sonucu oluşturulmuştur. Türkiye'nin Afrika'da en fazla faaliyet gösterdiği Sahra altı ülkelerinin Somali, Sudan, Senegal, Nijer ve Benin olması dolayısıyla çalışmanın değerlendirmeleri bu ülkelerdeki faaliyetler göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya konu olan diplomatik faaliyetler sadece sağlık alanı ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla değerlendirmelerde Türkiye'nin sadece söz konusu ülkelerdeki sağlık ve ilgili faaliyetlerine yer verilecektir.

Çalışma kapsamında Türkiye'nin söz konusu ülkelerde son beş yıldaki faaliyetleri sunulacak, ardından ilgili ülkelerin Türkiye ve diğer ülkeler ile olan ikili ilişkileri karşılaştırmalı olarak gösterilecektir.

4. Bulgular

4.1. Faaliyetler

a) Somali

Somali dünyanın en düşük gelirlili ülkelerinden birisidir (Dünya Bankası,

2018). Toplumun sağlık seviyesi diğer dünya toplumları ile kıyasladığında çok daha düşük seviyededir. Öyle ki, ülkedeki anne, bebek ve çocuk ölüm oranları dünya ortalamasının oldukça üzerinde seyretmektedir (Dünya Bankası, 2018). Bu durum, kıtlık, kuraklık ve salgın gibi belirli zamanlarda daha da vahim hale gelmektedir. 2011 yılında yaşanan açlık ve kuraklık neticesinde Türkiye'nin Somali'ye olan ilgisi ve desteği artmış ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde ciddi bir ivme yakalamıştır. Somali, Türkiye'nin iki taraflı kalkınma yardımlarından en fazla yararlanan ülke haline gelmiştir. Bu yardımlar, 2015 yılı itibariyle 314,8 milyon dolar gibi bir meblağa ulaşmıştır (TİKA 2015: 19). İnsani yardım kapsamında yapılan harcamaların yaklaşık %70'i sağlık üzerine yapılmaktadır (TİKA 2017: 32). Başkent Mogadişu'da tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetleri sunan 205 yataklı Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesi inşa edilmiş ve gerekli tüm tıbbi cihaz, ambulans ve ilaç teminleri TİKA ve Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Halihazırda Sağlık Bakanlığı tarafından sağlık hizmetlerinin sunulduğu hastanede, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından nitelikli sağlık personeli yetiştirilmesi amacıyla uzmanlık eğitimlerine de başlanmıştır. Bununla beraber Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Somali sağlık sistemindeki ara eleman açığını da gidermek amacıyla çeşitli branşlarda ön lisans eğitim programları sunmaktadır.

Somali, aynı zamanda Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının da en çok yardım götürdüğü ülkelerden birisidir. Sivil toplum kuruluşları tarafından Somali'ye sağlık alanında yapılan yardımlar 2014 yılı itibariyle 11.7 milyon Amerikan Dolarına ulaşmıştır. (TİKA 2014: 14) Çeşitli sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği kısa süreli yardım kampanyaları kapsamında binlerce kişi tedavi olmuştur.

b) Sudan

Sudan Türkiye'nin en fazla iki taraflı kalkınma yardımlarında bulunduğu ülkelerden bir tanesidir. Bu kapsamda yapılan yardımlar 2015 yılında 22,0 milyon Amerikan Dolarına ulaşmıştır (TİKA 2015: 19). Somali gibi Sudan'da da Türkiye tarafından tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin sunulduğu 150 yataklı Nyala Eğitim ve Araştırma Hastanesi inşa edilmiş ve gerekli tüm tıbbi cihaz, ambulans ve ilaç teminleri TİKA ve Sağlık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, TİKA aracılığıyla Sudan'daki Butane Üniversitesi Tıp

Fakültesi Hastanesi, Umdom Hastanesi gibi çeşitli hastanelere tıbbi ilaç, medikal malzeme, medikal donanım ve altyapı desteklerinde bulunulmuştur. (TİKA 2014: 88). TİKA ve Türkiye'deki diğer sivil toplum kuruluşları, sağlık taramaları ve kısa süreli sağlık hizmeti kampanyaları gibi faaliyetler ile Sudan'daki varlıklarını sürdürmekte ve desteklerine devam etmektedirler.

c) Senegal

Senegal, Türkiye'nin özellikle sağlık alanında destek verdiği bir başka Afrika ülkesidir. Türkiye tarafından verilen destekler 2015 yılı itibariyle 7,5 milyon Amerikan dolarına ulaşmıştır (TİKA 2015: 27). Bu kapsamda, TİKA tarafından Pikine Anne ve Çocuk Sağlığı Merkezi inşa edilmiş ve gerekli medikal donanımlar sağlanmıştır. Bununla beraber, Mbolu Birane sağlık ocağı yenilenmiş ve gerekli tüm medikal ekipmanlar temin edilmiştir. Yine TİKA tarafından Dakar'da faaliyet gösteren işitme engelliler merkezi binası yenilenmiş ve merkezin mevcut kapasitesi yeniden tesis edilmiş ve ekipmanlarla geliştirilmiştir. Bunların dışında yerel destekleyiciler ile birlikte ortak projeler geliştirilerek sağlık taramaları, personel eğitimleri ve bilgilendirme kampanyaları düzenlenmiştir.

d) Nijer

Nijer, Türkiye'nin son yıllarda desteğini artırdığı bir başka Afrika ülkesidir. Türkiye'nin Nijer'e sağladığı iki taraflı kalkınma yardımları 2014 yılında 4,13 milyon Amerikan Doları iken, bu meblağ 2015 yılında 8,9 milyon Amerikan Dolarına (TİKA 2015: 27), 2016 yılında ise 11,91 milyon Amerikan Dolarına ulaşmıştır (TİKA 2016: 19). Bu bağlamda, Nijer'de TİKA tarafından anne ve çocuk sağlığı ve rehabilitasyon merkezi inşa edilmiş ve gerekli medikal donanım sağlanmıştır (TİKA 2018: 68). Ayrıca, katarakt ile mücadele kapsamında Nijer'deki çeşitli sağlık kuruluşlarına tıbbi cihaz ve malzeme destekleri yapılmıştır (TİKA 2016: 44). Bunların dışında Nijer Hızır Acil Birimi'ne 4 ambulans hibe edilerek birimin kapasitesi artırılmıştır. Sağlık Bakanlığı ise Nijer'de sağlık personellerine düzenli aralıklar ile personel eğitimleri düzenlemektedir (Sağlık Bakanlığı 2018: 154). Yine Sağlık Bakanlığı Türkiye'deki çeşitli sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde Nijer'de belirli aralıklar ile sağlık taramaları, kısa süreli sağlık hizmeti kampanyaları ve halkı bilgilendirici eğitim programları düzenlemektedir.

e) Benin

Benin, Türkiye'nin diğer bahsi geçen Afrika ülkelerine kıyasla daha az faaliyet gösterdiği bir ülkedir. Ülkeye yapılan destek faaliyetleri ağırlıklı olarak TİKA üzerinden gerçekleştirilmektedir. TİKA tarafından ülke başkentine yakın bir mesafede Adjohoun Sağlık Ocağı inşa edilmiş, bir ambulans ile gerekli medikal ekipmanlar temin edilmiştir. Bununla birlikte Sağlık Bakanlığı tarafından Benin sağlık personellerine düzenli aralıklarla personel eğitimleri düzenlenmektedir.

Ülke	Proje Adı	Sağlık Bakanlığı'nın Sağlık Hizmeti Sunması	Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nden Uzmanlık Eğitimi Verilmesi	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Meslek Yüksek Okulu Açılması	Sivil Toplum Kuruluşlarıncanca Düzenlenen Sağlık Taramaları Ve Kısa Süreli Sağlık Hizmeti Yardımı Kampanyaları
Somali	Recep Tayyip Erdoğan Eğitim Araştırma Hastanesi İnşası Ve Donanımının Sağlanması	Sağlık Bakanlığı'nın Sağlık Hizmeti Sunması	Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nden Uzmanlık Eğitimi Verilmesi	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Meslek Yüksek Okulu Açılması	Sivil Toplum Kuruluşlarıncanca Düzenlenen Sağlık Taramaları Ve Kısa Süreli Sağlık Hizmeti Yardımı Kampanyaları
Sudan	Nyala Eğitim ve Araştırma Hastanesi inşası ve gerekli donanımın sağlanması	Sağlık Bakanlığının sağlık hizmeti sunması	Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından uzmanlık eğiti verilmesi	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu ile Enstitü açılması	Sivil Toplum Kuruluşlarıncanca düzenlenen sağlık taramaları ve kısa süreli sağlık hizmeti yardımı kampanyaları
Senegal	Pikine Anne ve Çocuk Sağlığı Merkezi inşasıve gerekli donanımın sağlanması	Mbolo Birane Sağlık ocağı ve işitme engelliler merkezi binası yenilenmesi	Sivil Toplum Kuruluşlarıncanca düzenlenen sağlık taramaları ve kısa süreli sağlık hizmeti yardımı kampanyaları		
Nijer	Anne Çocuk Sağlığı ve Rehabilitasyon merkezi inşası ve gerekli donanımın sağlanması	Sağlık Kuruluşlarına çeşitli destekler	Sivil Toplum Kuruluşlarıncanca düzenlenen sağlık taramaları ve kısa süreli sağlık hizmeti yardımı kampanyaları		
Benin	Ajohom Sağlık Ocağı inşası ve gerekli donanımın sağlanması	Sağlık Bakanlığının sağlık hizmeti sunması			

Kaynak: TİKA Faaliyet Raporlarından derlenerek hazırlanmıştır.

4.2. Ekonomik ilişkiler

Sağlık alanında yapılan yardım faaliyetlerinin ekonomik etkilerini anlamak amacıyla araştırmaya konu ülkelerin en fazla ithalat yaptığı ülkeler incelenmiştir. Söz konusu ülkeler aşağıda Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre, Türkiye, Somali ve Sudan’ın en fazla ithalat yaptığı ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye, Somali’nin en fazla ithalat yaptığı birinci ülke iken, Sudan’ın en fazla ithalat yaptığı ülkeler arasında Hindistan ile üçüncü sırayı paylaşmaktadır. Tablo 2’den de anlaşılacağı üzere Türkiye, Senegal, Nijer ve Benin’de sağlık alanında çeşitli faaliyetler göstermesine rağmen, söz konusu ülkelerin en fazla ticaret yaptıkları ülkeler arasında yer bulamamıştır.

Tablo 1’de görüleceği üzere Türkiye’nin Somali ve Sudan’daki faaliyetleri diğer ülkelere kıyasla sayıca daha fazladır. Üstelik yapılan faaliyetler, daha uzun vadeli destek niteliğindedir ve ilgili ülkeye daha fazla katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Senegal, Nijer ve Benin’de yapılan faaliyetler ise daha az sayıdadır ve göreceli olarak daha dar etki alanına sahiptir. Buradan, Türkiye’nin sağlık alanında yaptığı yardım faaliyetlerinin artmasının ve/veya niteliğinin iyileşmesinin iki ülke arası ekonomik ilişkileri geliştirdiği kanaati çıkarılabilir.

Dolayısıyla Türkiye’nin sağlık alanında yaptığı yardım faaliyetleri, Türkiye’nin kendine has yumuşak güç unsuru olarak düşünülebilir. Ancak söz konusu faaliyetlerin yumuşak güç unsuru niteliği kazanması bir başka sorunsalı ortaya çıkartacaktır. Öyle ki, dış politikada yumuşak güç stratejisinin daha fazla benimsenmesi ilgili ülkelere daha fazla yardımda bulunulması anlamına gelecektir. İlgili ülkelerdeki yardım faaliyetlerinin artması ise daha fazla ekonomik yük oluşturacaktır. Buradan hareketle, yapılan yardım faaliyetlerinin Türkiye’nin kendine özgü yumuşak güç unsuru olduğu düşünülüyor ise bu stratejinin ekonomik maliyeti oldukça yüksek bir strateji olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Araştırmaya Konu Ülkelerin En Fazla İthalat Yaptıkları Ülkeler					
2017 YILI	1.Ortak	2.Ortak	3.Ortak	4.Ortak	5.Ortak
SOMALİ	Türkiye %23	Cibuti %19	Umman %9	Malezya %4	Endonezya %3
SUDAN	BAE %12	Mısır %10	Hindistan %10	Türkiye %10	Japonya %6
SENEGAL	Fransa %16	Umman %8	Nijerya %7	Hindistan %4	Hollanda %4
NİJER	Fransa %29	Çin %16	Amerika %7	Nijerya %5	Tayland %5
BENİN	Tayland %18	Hindistan %15	Fransa %8	Çin %7	Togo %5

Kaynak: *Central intelligence Agency Word Fact Book, 2017*

SONUÇ

Bu çalışma, Türkiye'nin Sahra altı Afrika'daki yumuşak güç kullanımını ve yumuşak güç uygulamalarının ekonomik etkilerini incelemektedir. Türkiye'nin sağlık alanında yaptığı yardım(severlik) faaliyetlerinin kendine has bir yumuşak güç unsuru olma potansiyelini değerlendirmektedir.

TİKA, Sağlık Bakanlığı ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının faaliyet raporlarının derlenmesi ile elde edilen Türkiye'nin Sahra altı Afrika'da gösterdiği faaliyetlerin bilgisi, en fazla faaliyet gösterdiği beş ülke olan Somali, Sudan, Senegal, Nijer ve Benin ile sınırlandırılmıştır. Yapılan faaliyetlerin ekonomik etkilerini anlamak için ise bu beş ülkenin en fazla ithalat yaptığı ülkeler karşılaştırılmıştır.

Buna göre Türkiye'nin sağlık alanında yaptığı yardım faaliyetleri arttıkça ve/veya niteliği iyileştikçe iki ülke arası ekonomik ilişkilerin geliştiği gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'nin sağlık alanında yaptığı yardım faaliyetleri, Türkiye'nin kendine has yumuşak güç unsuru olarak düşünülebilir. Ancak söz konusu faaliyetlerin dış politikada yumuşak güç unsuru niteliği kazanması maliyeti yüksek bir strateji olacaktır.

KAYNAKÇA

TİKA (2015), Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı, *Kalkınma Yardımları Raporu*, url: [https://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/TKYR%202015/TKYR_2015%20\(1\).pdf](https://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/TKYR%202015/TKYR_2015%20(1).pdf) (Erişim tarihi: 09.05.2019)

TİKA (2017), Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı, *Kalkınma Yardımları Raporu*, url:<https://www.tika.gov.tr/upload/2018/2017%20Kalkınma%20Yardımları%20Raporu/Kalkınma2017Web.pdf> (Erişim tarihi: 09.05.2019).

TİKA (2014), Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı, *Kalkınma Yardımları Raporu*, url: <https://www.tika.gov.tr/upload/publication/KYR%20%202014.PDF> (Erişim tarihi: 09.05.2019).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2018), T.C. *Sağlık Bakanlığı Faaliyet Raporu*, url: <https://sgb.saglik.gov.tr/Dkmanlar/TC%20Sa%C4%9F1%C4%B1k%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%202018.pdf> (Erişim tarihi: 26.04.2019).

TİKA (2018), *Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Faaliyet Raporu*, url: <https://www.tika.gov.tr/upload/2019/Faaliyet%20Raporu%202018/TikaFaaliyetWeb.pdf>(Erişim tarihi: 23.04.2019)

TİKA (2016), *Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Kalkınma Yardımları Raporu*, url: <https://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporları/2016/Türkiye%20Kalkınma%20Yardımları%20Raporu%202016.pdf> (Erişim tarihi: 10.05.2019).

Dünya Bankası (2018), *The Data Bank, The World Bank* url: <https://data.worldbank.org/?locations=SO-SD-SN-BJ-NE>(Erişim tarihi: 03.05.2019).

NYE, Joseph S. (2004), *Yumuşak Güç*, Ankara: BB101 Yayınları.

Eyüp KUL

1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŞI (93 HARBI) SONRASI ÜSKÜP'E GELEN
MUHACİRLERİN DURUMU (1877-1885)

Kadir ŞAHİN

CEND ŞEHİRİ VE MOĞOL HÂKİMİYETİ

Dilara BAHTİYAR SARI - Gülbahar Nilüfer TETİK

GASTRONOMİ TURİZMİ KAPSAMINDA BULGARİSTAN GÖÇMENLERİNİN
YEMEK KÜLTÜRÜ

İlyas KAYAOKAY

MEDİNE KADISI AHMED RÂŞİD'İN YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLERİ

Yakup ŐAHİNER

MOLLA GÜRANİ'DEN ŞEYH AKŞEMSEDDİN'E FETHİN HOCALARI: 1432-1453

Şükrü ÜNAR

ATATÜRK DÖNEMİ'NDE ESKİ ESERLERİN KORUNMASINA YÖNELİK YAPILAN
HUKUKİ DÜZENLEMELER

Miraç KADIOĞLU - Necmiye TUTAR

TÜRKİYE'NİN KENDİNE HAS YUMUŞAK GÜÇ YÖNTEMİ OLARAK SAĞLIK
YARDIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ANASAY

anasaydergisi@hotmail.com

e-ISSN 2618-6187
ISSN 2567-2001

9 772587 200005